

LIETUVIŲ KALBA (VALSTYBINĖ)

2017 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas

Vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukyti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos vartojimo sando užduotis**, vertintojai parašėje žymi klaidas, po to užduoties apačioje esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei dviem taškais, vertinimo komisijos pirmininkas darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Neapvalintą taškų sumą, skiriamą už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (kalbėjimo (dalis žodžiu), skaitymo, kalbos vartojimo, rašymo (I dalis raštu) ir klausymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.
- Taškai, esantys stulpelyje „Taškų suma“, konvertuojami į balą, pagal nustatytą taškų ir balų atitikties lentelę (žr. Vertinimo instrukcijoje).

SKAITOMO TEKSTO SUPRATIMAS**1 uždutis. Miškas ir Lietuva (8 taškai)**

0	1	2	3	4	5	6	7	8
A	G	K	E	D	F	B	C	J

2 uždutis. (12 taškų)

Nr.	Atsakymų variantai	Vertinimo normos	Taškai
1.	<i>Studentės praktikantės / būsimos mokytojos pamoką stebi praktikos vadovė.</i>	Tinkamai įvardyta situacija – praktikantė veda stebimą pamoką. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
2.1.	<i>Dagnė jaučiasi sutrikusi / nerami / jaučia įtampą.</i>	Tinkamai įvardyta būseną. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
2.2.	<i>Sukioja ant piršto žiedą / keistai rami žiūri į vaikus / prašo atidaryti langą.</i>	Nurodytos viena detalė. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
3.	<i>Tikisi pagalbos / kad jis atsakys į klausimą / kad bus drąsus ir kalbės.</i>	Tinkamai atsakyta. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
4.	<i>Mokiniai atsakinėja, ginčijasi, diskutuoja.</i>	Tinkamai atsakyta. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
5.	<i>Senis tik iš pradžių manė, kad jį nugalėjo, paskui tos minties atsisakė, tą patį apie savo pamoką mano ir mokytoja.</i>	Tinkamai atskleistas mokytojos ir Senio minčių panašumas. Paiškinta tik Senio arba tik būsimos mokytojos mintis.	2 1 0

		Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	
6.	<i>Rodo mokytojos laisvę / mokytojos individualumą.</i>	Atsakyta tinkamai. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	1 0
7.	<i>Dažnai improvizacija / veiksmų laisvė / laisvė veikti užtikrina sėkmę // reikia nebijoti būti laisvam / kartais nesilaikyti taisyklių.</i>	Atsakyta tinkamai. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta	1 0
8.	<i>Epikai, nes vaizduojamas įvykis / dominuoja pasakojimas / yra pasakotojas.</i>	Tinkamai įvardyta literatūros rūšis ir jos požymis. Tik įvardyta literatūros rūšis. Atsakyta netinkamai. / Neatsakyta.	2 1 0

Skaitymo testo taškų suma – 20

Pastabos.

1. Atsakymą mokinys gali suformuluoti savais žodžiais, jis gali pateikti tokį atsakymą, kurio nėra skiltyje *Atsakymų variantai*. Svarbu, kad jo atsakymas neprieštarautų *Vertinimo normoms*.
2. Į atsakymą žiūrima kaip į vienovę. Kitaip tariant, jei dalis parašyto teksto yra tinkamas atsakymas į klausimą, bet likusioje dalyje yra **iškraipytų faktų** arba padaryta **logikos klaidų** bei pan., visas atsakymas yra neteisingas (skiriama 0 taškų, jei klausimo vertė 1 taškas).
3. Į rašybos, skyrybos, stiliaus klaidas skaitymo sando atsakymuose **neatsižvelgiama**.

KALBOS VARTOJIMAS

1 užduotis (5 pirminiai taškai)

1	naudingas
2	įrengta
3	mažumės
4	kažin kokio
5	nueiti

2 užduotis (15 pirminių taškų)

1	amžiumi
2	kurių
3	poreikius
4	ankstyvojoje
5	vaikystėje
6	sulaukusiam
7	trejų
8	programėlemis
9	besimokantiems
10	jais
11	informacijos
12	diskusijai
13	mokymosi
14	susijusias
15	naujienas

3 užduotis (15 pirminių taškų)

1	bėgioja
2	važinėja
3	renkamės
4	lankaisi
5	organizavo
6	didžiavosi
7	išskyrėme
8	pagyvinome
9	judėdavome
10	sukursime
11	mankštinsitės
12	sportuosite
13	vengtų
14	maitintųsi
15	Susidomėk

4 užduotis (10 pirminių taškų)

1	ant
2	iš
3	dėl
4	į
5	todėl
6	nuo
7	su
8	kai
9	per
10	už

Pastaba: Trumpinimai vardažodžių ir veiksmažodžių užduotyse neleistini (išskyrus vienaskaitos Vietininką). – Suderinta su VLKK.

Pirminė kalbos vartojimo testo taškų suma – 45 taškai

Galutiniai taškai – 45 : 3 = 15 taškų

RAŠYMAS

VERTINIMO KRITERIJAI

I. Turinys

Aspektai	Taškai	Aprašai
Tema, pagrindinė mintis, jos pagrindimas	8	Tema suvokta puikiai. Parašyta išsamiai pagal 3 įvestyje pateiktus nurodymus. Aiški pagrindinė mintis, dalinės ir baigiamosios išvados pagrįstos.
	6	Tema suvokta gerai. Parašyta pagal 3 įvestyje pateiktus nurodymus, bet nepakankamai išsamiai. Pakankamai aiški pagrindinė mintis, dalinės ir baigiamosios išvados tinkamos.
	4	Tema iš esmės suvokta, bet yra nukrypimų. Tinkamai parašyta pagal 2 įvestyje pateiktus nurodymus / glaustai aptariama pagal 3 nurodymus. Pagrindinė mintis nepakankamai aiški, dalinės ir/ar baigiamosios išvados ne visada tinkamos arba kai kur jų trūksta.
	2	Tema suvokta iš dalies, yra nukrypimų. Tinkamai parašyta pagal 1 įvestyje pateiktą nurodymą / glaustai aptariama pagal 2 nurodymus. Pagrindinė mintis tik numanoma, dalinės ir/ar baigiamosios išvados netinkamos arba jų trūksta.
	1	Tema šiek tiek suvokta, yra nemažai nukrypimų, bandoma rašyti bent pagal 1 įvestyje pateiktą nurodymą.
	0	Užduotis, tema nesuvokta, tekstas su įvestimi nesiejamas. Parašyta visai kita nei nurodyta tema.
Iš viso	8	

II. Raiška**2.1. Teksto struktūra**

1. Įžanga	1	Įžanga tinkama.
	0	Įžanga netinkama arba jos nėra.
2. Dėstymo pastraipų struktūra, teksto nuoseklumas	2	Dėstymo pastraipos aiškios, tinkamos struktūros – paisoma pasakojimo, aprašymo, samprotavimo reikalavimų. Tekstas nuoseklus.
	1	Dėstymo pastraipos nepakankamai aiškios, yra struktūros trūkumų. Tekstas pakankamai nuoseklus.
	0	Pastraipos (-a) kuriamos netinkamai. Tekstas nenuoseklus.
3. Apibendrinimas	1	Apibendrinimas tinkamas.
	0	Apibendrinimas netinkamas arba jo nėra.
4. Pavadinimas	1	Sugalvotas pavadinimas atitinka temą.
	0	Pavadinimas neatitinka temos. Pavadinimo nėra.
Iš viso	5	

2.2. Stilius

Bendrieji stiliaus reikalavimai	5	Kalba aiški, logiška, sklandi. Kalbinė raiška atitinka rašymo situaciją, tikslą, adresatą ir žanrą. Nepastebėta ryškesnių stiliaus trūkumų. Žodynas tinkamas ir pakankamas. / (1–2 trūkumai)
	3	Kalbinė raiška iš dalies atitinka rašymo tikslą, adresatą, situaciją ir žanrą. Mintys formuluojamos nevisiškai aiškiai. Žodynas patenkinamas, ne visada vartojamas tinkamai. / (7–8 trūkumai)
	1	Kalbinė raiška menkai atitinka rašymo tikslą, adresatą, situaciją ir žanrą. Kalba nesklaidi, mintys formuluojamos neaiškiai, dėl to didesnę teksto dalį sunku suprasti. Žodynas skurdus, dažnai vartojamas netinkamai. / (13–15 trūkumų)
	0	Kalba neaiški, nelogiška, nesklaidi. Žodynas skurdus, vartojamas netinkamai. / (16 ir daugiau trūkumų)
Iš viso	5	

2.3. Kalbos normų laikymasis, rašybos ir skyrybos taisyklių taikymas

1. Gramatika (morfologija ir sintaksė), žodynas	3	Gramatinės konstrukcijos ir formos įvairios, vartojamos tikslingai ir pakankamai taisyklingai. / (1–3 klaidos)
	2	Normų laikomasi; yra keletas klaidų. / (4–7 klaidos)
	1	Normų stengiamasi laikytis; yra nemažai klaidų, tačiau jos teksto iš esmės suprasti netrukdo. / (8–12 klaidų)
	0	Normų nesilaikoma. Klaidų labai daug. Tai trikdo ir kartais trukdo suprasti tekstą. / (13 ir daugiau)
2. Rašyba ir skyryba	4	Rašyba ir skyryba pakankamai taisyklinga. / (1–7 klaidos)
	3	Taisyklės stengiamasi taikyti; yra daugiau klaidų. / (8–13 klaidų)
	2	Taisyklės stengiamasi taikyti, tačiau yra nemažai klaidų, nors jos teksto iš esmės suprasti netrukdo. / (14–19 klaidų)
	1	Taisyklės stengiamasi taikyti, tačiau yra daug klaidų. / (20–25 klaidos)
	0	Taisyklės netaikomos. Klaidų labai daug, todėl tekstą suprasti sunku. / (26 ir daugiau)
Iš viso	7	

Pastabos:

1. Vertintojas už turinį ir stilių atsižvelgdamas į aprašus gali skirti ir tarpinius taškus.
2. Gramatikos, žodyno klaidomis laikytini atvejai, nurodyti *Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė*.
3. Stiliaus trūkumais laikytinas žargonas bei atvejai, nurodyti *Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė*.
4. Gramatikos, žodyno, rašybos ir skyrybos klaidos, stiliaus trūkumai nedubliuojami.

5. Ta pati rašybos klaida bendrašakniuose žodžiuose laikoma viena klaida.
6. Sintaksinės konstrukcijos neišskyrimas arba skyrimas iš vienos pusės laikomas viena klaida. Vertinant skyrybą būtina remtis *Privalomosiomis skyrybos taisyklėmis*.
7. Viename sakinyje žymimas ne daugiau kaip vienas stiliaus trūkumas.
8. Rašomo teksto apimtis nurodoma užduotyje (200–250 žodžių), jei parašytas ilgesnis nei 200 žodžių tekstas, likusioje dalyje padarytos gramatikos, žodyno, rašybos, skyrybos klaidos bei stiliaus trūkumai neskaičiuojami. Turinys ir struktūra vertinami viso teksto atžvilgiu.
9. Jeigu mokinys parašė mažiau negu 200 žodžių, iš taškų, skiriamų už rašymo užduotį, skaičiaus atimama atitinkamai taškų:
 - 189–170 žodžių tekstas (trūksta 11–30 žodžių), atimamas 1 taškas;
 - 169–150 žodžių tekstas (trūksta 31–50 žodžių), atimami 2 taškai;
 - 149–130 žodžių tekstas (trūksta 51–70 žodžių), atimami 3 taškai;
 - 129–110 žodžių tekstas (trūksta 71–90 žodžių), atimami 4 taškai;
 - 109–90 žodžių tekstas (trūksta 91–110 žodžių), atimami 5 taškai;
 - 89–70 žodžių tekstas (trūksta 111–130 žodžių), atimami 6 taškai.
10. Jei parašytas 69 ir mažiau žodžių tekstas – darbas nevertinamas (už rašymo testą skiriama 0 taškų).
11. Jei rašto darbas parašytas kita, nei nurodyta užduotyje, tema, už rašymo testą skiriama 0 taškų.

KLAUSYMAS

Pastaba: į rašybos, skyrybos, stiliaus klaidas vertinant neatsižvelgiama.

1 užduotis. VALSTYBĖS PAŽINIMO MUZIEJUS (7 taškai)

	Teiginiai	Teisingas	Neteisingas
0	<i>Valstybės pažinimo centras įkurtas Prezidentūros kieme.</i>	V	
1.	Muziejų galima lankyti nemokamai.	V	
2.	Moksleivių grupėms būtina užsiregistruoti.	V	
3.	Į valstybės pažinimo centrą įleidžiami tik Lietuvos piliečiai.		V
4.	Prezidentė papasakos apie savo laisvalaikį.		V
5.	Muziejuje supažindinama su piliečio teisėmis ir pareigomis.	V	
6.	Galima išmokti planuoti savo asmeninį biudžetą.		V
7.	Valstybės pažinimo centre jus pasitinka 40 darbuotojų.		V

2 užduotis. MIUZIKLAS VĖL PRADEDA KELTI GALVĄ (8 taškai)

1	dainavimą / muziką, šokį, vaidybą
2	„Velnio nuotaka“
3	„Baltaragio malūnas“
4	neturėjome / nebuvo profesionalių atlikėjų
5	miuziklo teatro
6	Vilniaus kolegijoje
7	tarptautiniame kultūros gyvenime / tarptautiniuose renginiuose
8	aukšto meninio lygio / menišką

Klausymo sando taškų suma – **15** (vienas taškas už tinkamą atsakymą)

KLAUSYMO UŽDUOČIŲ TEKSTAI

1 užduotis. VALSTYBĖS PAŽINIMO MUZIEJUS

Vilniuje, Prezidentūros kieme, duris atvėrė moderniausias Lietuvoje muziejus – Valstybės pažinimo centras. Čia kiekvienas Lietuvos pilietis **gali apsilankyti nemokamai** ir per kelias valandas interaktyviai susipažinti su valstybės sandara, svarbiausių valdžios institucijų veikla ir piliečių teisėmis.

Darbo dienomis muziejuje laukiama moksleivių grupių, kurioms edukaciniame centre vedamos pamokos apie valstybingumą ir pilietiškumą. **Moksleivių grupėms būtina užsiregistruoti iš anksto.** Savaitgaliais centre laukiama visų norinčių.

Vieną metų Valstybės pažinimo centre gali lankytis 50 svečių. Kiekvienas į rankas gauna planšetę, kuri padeda išsamiai ir interaktyviai susipažinti su ekspozicija. „Pirmą kartą siūlome centre praleisti 1,5–2 val., o kitą kartą susiplanuoti ilgesnę viešnagę salėje, kuri labiausiai sudomino, ir įsigilinti į visą pateikiamą informaciją, kurios čia tikrai labai daug“, – sako prezidentės vyriausioji patarėja švietimo, mokslo ir kultūros klausimais Rūta Kačkutė. Pasak jos, šis **centras įdomiausias turėtų būti paaugliams ir jaunimui, bet laukiami ir vaikai, ir seneliai**, ir turistai, kuriems informacija planšetėse pateikiama anglų kalba.

Planšetėse lankytojai ras ne tik eksponatų aprašymus, bet vaizdo bei garso medžiagos, žaidimų, realybės principu sukurtos informacijos. Pirmojoje salėje galima susipažinti su prezidento institucija, Prezidentūros rūmų istorija, taip pat pasižiūrėti į visų prezidentų portretus. **Prilietę planšetę lankytojai pamatys ir prezidentų laisvalaikio pomėgius.**

Kitoje salėje lankytojai gali sužinoti, kokias galias valstybėje turi piliečiai. Ši ekspozicija, anot R. Kačkutės, pati svarbiausia. „Labai daug dėmesio skiriama **supažindinti su piliečio teisėmis ir pareigomis**“, – sakė ji. Antrojo muziejaus centro aukšto ekspozicija skirta valstybės sandarai pažinti. Parodoma, kokios institucijos yra Lietuvoje, ką jos veikia, kaip susijusios viena su kita. Taip pat galima pabandyti **pačiam sudėlioti valstybės biudžetą**. Didžiuliame žemėlapyje lankytojai gali žymėti gražias Lietuvos vietas ir jas aprašyti.

Valstybės pažinimo centrą projektavo ir edukacinę programą sukūrė architektų kūrybinė grupė. Vien ekspoziciją kūrė apie keturiasdešimt žmonių – politologai, istorikai, menininkai, valstybės tarnautojai, programuotojai.

Edukacinis centras buvo kuriamas dvejus metus. **Centre dirba šeši žmonės.**

www.15min.lt

2 užduotis.

MIUZIKLAS VĖL PRADEDA KELTI GALVĄ

Neseniai įkurtas ir savo veiklą pradeda Jaunimo miuziklo teatras. Apie miuziklo ypatumus, žanro galimybes Lietuvos scenoje kalbiname vieną iš miuziklo teatro įkūrėjų – Operos ir baleto teatro choreografę, baleriną, Vilniaus kolegijos Scenos meno ir šokio pedagogikos katedros vedėją Jūratę Sodytę-Bradauskienę.

Kas yra miuziklas ir kuo jis skiriasi nuo muzikinio spektaklio?

Miuziklas yra unikalus reiškinys, nors ir artimas muzikinio teatro spektakliams. Operoje daugiausiai dainuojama, o judama ar vaidinama mažiau. Arčiausia miuziklo turbūt yra operetė. Miuziklas išskirtinis tuo, kad **dainavimas ir muzika, vaidyba bei šokis** yra lygiaverčiai. Todėl ir miuziklo atlikėjas turi būti labai universalus. Iš lietuviškų miuziklų man pats mieliausias ir artimiausias yra „**Velnio nuotaka**“. Jau pati Kazio Borutos apysaka „**Baltaragio malūnas**“ įtraukia savo mistika ir intensyviu veiksmu.

Nors ir yra keli sėkmingi bandymai, Lietuvoje didelė miuziklų gausa pasigirti negalime. Kas tai lėmė ar tebelemia?

Priežastis paprasta: miuziklo žanro reikalavimai labai dideli. Iki šiol **neturėjome profesionaliai ruošiamų miuziklo atlikėjų**. Šiandien jau yra užaugintos kelios miuziklo atlikėjų laidos, tačiau yra kita problema – **iki šiol nebuvo jokio miuziklo teatro**. Tad įkurdami Jaunimo miuziklo teatrą mes išspręsimė abi šias problemas: parengsime miuziklo profesionalus ir sukursime vietą, kur jie galės išreikšti savo talentą.

Ar žodžių junginys „lietuviškas miuziklas“ nėra savaimė prieštaringas? Ar tikrai įmanoma sukurti miuziklo tradiciją beveik nuo nulio?

Nebūna taip, kad tradicija atsirastų staiga iš niekur – ji visur kuriama palaipsniui. Lietuvoje tiek talentingų jaunų žmonių, kurie gali padaryti labai daug. Žinoma, būtina bendradarbiauti su užsienio profesionalais: reikalingi seminarai, debatai, praktiniai mainai. Jau dabar **Vilniaus kolegijoje esame patobulinę miuziklo programą** – sustiprinome praktinių įgūdžių sritį, stengiamės kviesti specialistų iš užsienio, kurie dirba su miuziklais ir turi daug žinių apie juos. Tiems specialistams, kurie atvyksta ir dar atvyks, turėtų būti įdomu dirbti su mūsų jaunais atlikėjais.

Kita vertus, norėčiau atrasti galimybių siųsti mūsų specialistus stažuotis į užsienio teatrus, išauginti jaunų žmonių kartą, kuri, pasisėmusi patirties svetur, kurtų tą unikalų, lietuvišką miuziklą, kuriuo galėtume konkuruoti ne tik su Lietuvos teatrais, bet ir dalyvauti **tarptautiniame kultūros gyvenime**.

Miuziklas dažniausiai siejamas su kažkuo blizgiu ir labai spalvingu. Tačiau jūs kalbate apie rimtąjį miuziklą. Ar tai reiškia, kad būsimą žiūrovą gali tekti supažindinti su kitokiu miuziklu?

Blizgesys – tai tradicinio 20 amžiaus pradžios miuziklo įvaizdis. Ir tai nėra blogai – kartais reikia ir blizgučio. Tačiau miuziklo spektras labai platus. Tad ir teatro repertuare turėtų būti įvairaus pobūdžio projektų, nes ir publika ateina labai įvairi. Bet koku atveju kiekvienas pasirodymas **privalo būti aukšto meninio lygio**. Jei tai blizgutis, jis turi būti tobulas. Tik tada jis turi kokią nors vertę. Žmogus intuityviai jaučia, kas jam yra gražu, prie ko jį traukia. Gali būti, kad įspūdį sukels viena scena, o visa kita paliks abejingą. Jeigu kūrinys geras, jis daro poveikį daugeliui.

www.bernardinai.lt

GALUTINIS PUPP VERTINIMAS

Už testo sandų atliktis mokinio surinkta taškų suma verčiama pažymiu.

Patikrinimo įvertinimas – pažymys (nuo 1 iki 10) rašomas pagal nurodymus, pateiktus lentelėje.

Testo taškų sumos procentais ir pažymio santykis

Testo (dalies raštu ir dalies žodžiu) taškų suma proc.	Pažymys
100–90	10
89–80	9
79–70	8
69–60	7
59–50	6
49–40	5
39–30	4
29–20	3
19–10	2
9 ir mažiau	1